

Miljökonsekvensbeskrivning

tillhörande Översiktsplan för Nyköpings kommun

Utställningshandling

oktober 2011

Sammanfattning

Denna miljöbedömning omfattar förslag till ny översiktsplan för Nyköpings kommun. Enligt Plan- och bygglagen och Miljöbalken ska kommunen göra en miljöbedömning när en översiktsplan upprättas som kan antas få betydande miljöpåverkan. Miljöbedömningen innehåller en översiktlig miljöbedömning av konsekvenserna av de kommunövergripande strategierna och uppsatta riktlinjer.

En ökad befolkningsmängd medför negativa konsekvenser såväl för människan som för miljön. De flesta konsekvenser kan dock förhindras eller mildras genom att man sätter upp ”riktlinjer” för vad som vill uppnås utan att människan och miljön påverkas negativt. I Nyköpings kommun görs detta genom att bl.a. förtäta och permanenta områden istället för att exploatera ny mark. Samtidigt ska tillväxt kunna ske i kommunens samtliga delar, inte minst för att skapa levande landsbygd.

Översiktsplanen stödjer satsningar i transportinfrastrukturen. Ökade transporter bedöms medföra ökad klimatpåverkan på kort och medellång sikt. Satsningar på järnväg och gång- och cykelnätet bedöms begränsa påverkan. Den största tillväxten i kommunen bedöms i översiktsplanen främst ske i tätorten samt i området kring Sillekrog. På båda dessa platser bedöms det finnas förutsättningar för resurseffektivitet dels genom god tillgänglighet samt välutbyggda tekniska system i tätorten. Tillväxt i externa lägen kan ge ökat transportarbete och därmed ökad klimatpåverkan. Att verka för en levande landsbygd bedöms miljömässigt positivt eftersom många miljövärden är beroende av mänsklig närvaro och påverkan av landskapet. Tillgången till ett visst serviceutbud är nödvändigt för en befolkad landsbygd. Kommunen tar tillvara på möjligheten till att skapa landsbygdsutveckling genom att definiera områden där lättnader i strandskyddet kan ske. Översiktsplanen reglerar hur dispenser med detta skäl som grund får tillämpas. Översiktsplanen anger relativt stora områden vilket kan skapa osäkerhet om var tillämpning kan ske samt att exploatering tillkommer på ett negativt sätt, eventuellt genom att ny

bebyggelse tillkommer i spridda lägen och att stränder generellt blir mer exploaterade.

Kommunen vill se ett ökat nyttjande av kust- och skärgårdsområdet både för nya bostäder och för turism. Det bedöms resursmässigt positivt att större nybyggnad lokaliseras till tydliga knutpunkter samt att befintliga fritidshus ska kunna byggas om till permanentboende, vilket ökar förutsättningarna för tillfredsställande avloppslösningar. Ökad tillgänglighet för turismen bedöms positivt för friluftslivet och folkhälsa och ger ökat underlag för näringsliv i området. Samtidigt finns ett antal andra aspekter som behöver hanteras för att inte allt för stora negativa effekter ska uppträda. Potentiellt negativa effekter kan vara att ökat besöksstryck kan försvåra underhållet av natur- och landskapsvärden, t.ex. då påverkan och störningar för betesdjur kan bli stora. Ett högt besöksstryck kan även orsaka slitage och störningar i naturmiljön. Negativa effekter och konflikter mellan olika intressen behöver uppmärksammas och hanteras allteftersom kust- och skärgård får en ökad nyttjandegrad.

Inriktningen i översiktsplanen är att tillståndspliktiga vindkrafts-anläggningar ska behandlas restriktivt i skärgården med tanke på skärgårdens värden ur natur- och kulturmiljösynpunkt samt dess betydelse för friluftslivet. Inriktningen bedöms som positiv med hänsyn till risk för påtaglig skada på andra riksintressen. Samtidigt bedöms det som negativt att starkt begränsa möjligheten till vindbruk vilket motverkar övergång till förnyelsebar elproduktion. Översiktsplanen anger hur riskfaktorer ska hanteras, inte minst i samband med nyexploatering, och det bedöms vara angeläget att det finns uppdaterad information om översvämningsrisker med hänsyn till aktuell kunskap om klimatförändringar.

Inom samtliga områden där kommunen identifierat en risk för betydande miljöpåverkan har en åtgärdsstrategi föreslagits. Sammantaget bedöms planförslaget i huvudsak vara i enlighet med miljömålen.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	4	4.1 Kommunikationer	11
1.1 Medverkande	4	4.2 Näringsliv, areella näringar, handel och service.....	13
1.2 Syfte med miljöbedömning	4	4.3 Fritid och friluftsliv.....	15
1.3 Processen miljöbedömning	4	4.4 Vattenförvaltning	17
1.4 Mål och bedömningsgrunder.....	5	4.5 Energi och naturresurser	18
2. STUDERADE ALTERNATIV	7	4.6 Kulturmiljö	21
2.1 Planförslaget Översiktsplan för Nyköpings kommun	7	4.7 Naturmiljö och strandskydd.....	22
2.2 Nollalternativet och dess konsekvenser	8	4.8 Miljöskydd, hälsa och säkerhet.....	24
2.3 Hållbarhetsalternativet	9	4.9 Planförutsättningar och rekommendationer.....	25
3. AVGRÄNSNING OCH DETALJERINGSGRAD.....	9	5. BEAKTANDE AV REGIONALA OCH LOKALA MILJÖMÅL	27
3.1 Geografisk avgränsning.....	9	27
3.2 Avgränsning i tid	9	6. HÅLLBARHETSALTERNATIV	30
3.3 Avgränsning i sak.....	9	7. SAMLAD KONSEKVENSBEDÖMNING	33
3.4 Aspekter som inte behandlas.....	10	8. UPPFÖLJNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	34
4. BEDÖMNING AV KOMMUNÖVERGRIPANDE		Skriftliga källor	35
STRATEGIER	11	Webbsidor.....	35

1. INLEDNING

1.1 Medverkande

Nyköpings kommun har tidigare tagit fram en samrådsversion av MKB för översiktsplanen (juni 2010).

Structor Nyköping AB har på uppdrag av Nyköpings kommun under 2011 bearbetat och utvecklat denna MKB inför utställning. Johan Rodéhn har varit uppdragsledare och Lars Lager har i vissa delar medverkat som handläggare.

Medverkande från Nyköpings kommun har främst varit Anna Edström, Anders Svedberg och Henrik Haugness.

1.2 Syfte med miljöbedömning

Planer vars genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska miljöbedömas. Miljöbedömningen ska utföras i enlighet med 6 kap. 11 – 18 §§ Miljöbalken. Huvudsyftet med miljöbedömning är enligt miljöbalken att *integrera miljöaspekter i planen eller programmet så att en hållbar utveckling främjas*. Inom ramen för en miljöbedömning ska en skriftlig redogörelse, miljökonsekvensbeskrivning (MKB), upprättas.

I MKB ska den betydande miljöpåverkan som planen kan antas medföra identifieras, beskrivas och bedömas. Rimliga alternativ till planen ska också identifieras, beskrivas och bedömas. Centralt är att bedömningarna ska fokusera på den betydande miljöpåverkan.

Genomförandet av en översiktsplan ska nästan alltid antas medföra betydande miljöpåverkan på grund av den geografiska utbredningen enligt MKB-förordningen (SFS 1998:905). En översiktsplan anger

också alltid förutsättningar för en eller flera verksamheter som listas i bilaga 1 och 3 till MKB-förordningen, vilka som huvudregel alltid ska antas medföra betydande miljöpåverkan.

1.3 Processen miljöbedömning

Processen för miljöbedömning löper parallellt med planprocessen för översiktsplanen. I början av processen ska samråd alltid ske med berörd länsstyrelse avseende avgränsning och detaljeringsnivå i MKB. Planen och miljökonsekvensbeskrivningen ska också göras tillgängliga för övriga berörda myndigheter och allmänhet. Inom ramen för en miljöbedömning ska det redovisas hur framförda synpunkter från samråd har beaktats i planarbetet.

Nyköpings kommun har vid två tillfällen, den 26 oktober och den 2 november 2009, haft samråd med Länsstyrelsen i Södermanlands län. Vid det första mötet redovisade kommunen översiktsplanens innehåll och struktur i stort. Vid det andra tillfället diskuterades kommunens förslag till avgränsning av betydande miljöpåverkan och innehåll i MKB.

Nyköpings kommun har tillsammans med Oxelösunds kommun, genomfört en vindkraftsutredning, för att ha ett bättre beslutsunderlag för respektive kommuns översiktplaner. I övrigt har inga djupare analyser av olika sakområden utförts.

En MKB har tagits fram av Nyköpings kommun, Samhällsbyggnadsenheten till samrådsversionen av Översiktsplan för Nyköpings kommun. MKB har sedan utvecklats och kompletterats av Structor Nyköping med fördjupade konsekvensanalyser, alternativ och förslag till uppföljning inför utställningen av översiktsplanen. Arbetet har skett i två etapper. I etapp 1 har ett förslag till utställningshandling för översiktsplan daterad 2010-06-28

miljöbedömts. En arbetsversion av MKB har delgetts Nyköpings kommun i mars 2011 för möjlighet till integrering av miljöaspekter i översiktsplanen inför dess färdigställande. I etapp 2 har MKB färdigställts utifrån bearbetad översiktsplan.

1.4 Mål och bedömningsgrunder

1.4.1 Nationella och regionala miljö kvalitetsmål

Sveriges riksdag har beslutat om 16 nationella miljö kvalitetsmål för att samhällsutvecklingen ska kunna tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har 2007 beslutat om regionala miljömål för perioden 2007-2010. De regionala målen är mer detaljerade och anger till exempel specifika utsläppsnivåer för olika ämnen. Alla de regionala målen ska vara vägledande för översiktsplanen och utgöra bedömningsgrunder för MKB. Av MKB ska det även framgå hur relevanta miljömål har beaktats i planen. För översiktsplanen bedöms samtliga nationella miljömål vara relevanta med undantag för *Storslagen fjällmiljö* och *Skyddande ozonskikt*. Hur miljömålen har beaktats i översiktsplanen presenteras i kapitel 5.

1.4.2 Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes i miljöbalken 1999 för att komma till rätta med miljö-påverkan från diffusa utsläppskällor. Normerna är ett av styrmedlen för att uppnå miljö kvalitetsmålen. Miljö kvalitetsnormer kan införas för hela landet eller för ett geografiskt område, till exempel ett län eller en kommun. Miljö kvalitetsnormer, MKN, finns fastställda för:

- Fisk- och musselvatten

Förordning (2001:554) om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. I en bilaga till förordningen anges vilka sjöar och vattendrag som omfattas av förordningen. Inget sådant vattenområde finns i Nyköpings kommun.

- Buller

Förordning 2004:675 om omgivningsbuller och bullerdirektivet 2002/49/EG. Förordningen berör bara kommuner med fler än 100 000 invånare, vilka genom kartläggning av omgivningsbuller samt upprättande och fastställande av åtgärdsprogram skall eftersträva att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa.

- Utomhusluft

Luftkvalitetsförordning (2010:477). Innefattar riktvärden för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, partiklar (PM10 och PM2,5), bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly. Förordningen ställer bl.a. krav på alla kommuner att kontrollera att riktvärdena följs.

- Yt-, kust- och grundvatten

Förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön. I december 2009 fastställde Vattenmyndigheterna för norra och södra Östersjöns vattendistrikt miljö kvalitetsnormer för alla större vattenförekomster inom Nyköpings kommun. MKN uttrycks i kvalitativa termer, exempelvis god kemisk status 2015.

1.4.3 Riksintressen

Geografiska områden som är av nationell betydelse för en rad olika samhällsintressen kan pekas ut som områden av riksintresse. Beskrivning och geografisk redovisning av aktuella riksintressen

inom Nyköpings kommun framgår av särskild bilaga till översiktsplanen.

1.4.4 Lokala mål och styrdokument

Vision 2020 anger att:

”Nyköping är en hållbar kommun som med lokal och internationell närhet har unika möjligheter. Internationaliseringen med åtföljande kulturell mångfald, ökad rörlighet, ändrade attityder och värderingar och en snabb teknisk utveckling samt förväntade klimatförändringar är faktorer som kommer att ha en stor inverkan på Nyköpings kommun och dess verksamhet. Visionen speglar Nyköping idag och imorgon”.

För att ha en hållbar tillväxt vill kommunen bland annat öka befolkningen med ca 700 invånare/år, medverka i förverkligandet av Lissabonstrategin, öka kommunens attraktionskraft samt tillvarata de möjligheter som utbyggnaden av kommunikationerna ger.

I kommunen finns dessutom flera andra kommunövergripande styrdokument. Några av dem listas nedan:

- Miljöplan, antagen 2006.
Miljöplanen är under omarbetning. En miljö- och folkhälsoplan kan komma att träda i kraft under 2011.
- Klimatstrategi, antagen 2007.
Omfattar växthusgaser, transport- samt energisektorn.
- Naturvårdsplan, antagen 2008.
Omfattar kommunens naturvårdsarbete och värdefulla natur- och friluftsområden.
- Energiplan Nyköping 2010 - 2020, remissversion.

Energiplanen är ännu inte antagen av Kommunfullmäktige, men den kommer troligen att antas under 2011.

1.4.5 Trender och scenarier

Såväl nollalternativet som planförslagets konsekvenser ska beskrivas på längre sikt utifrån en framskrivning av nu kända trender. Några av de viktigaste trenderna under den kommande planperioden redovisas nedan i punktform. Ett mer detaljerat resonemang redovisas i översiktsplanen:

- Stabil, något ökande befolkningsutveckling.
- Befolkningsökningen förväntas fördela sig så att den största ökningen sker i Nyköpings tätort samt omgivande tätorter inom 10-15 km. Några mindre och mellanstora orter förväntas växa, medan andra tappar. Ökningen på landsbygden förväntas fortsätta, men är spridd och mer osäker.
- Förbättrade kommunikationer, framför allt till följd av den förväntade utbyggnaden av Ostlänken.
- En ökad internationalisering till följd av bland annat Skavsta flygplats.
- En ökad regionalisering i förhållande till Stockholms- och Norrköpingsregionerna samt de västra delarna av länet.
- Ökat intresse för att etablera vindkraft, både storskaliga parker till havs och på land samt mindre gårdsverk.

När det gäller klimatet har Nyköpings kommun studerat SMHI:s beräknade förändring av den totala årsnederbörden respektive den totala årsmedeltemperaturen för åren 1961-2100 jämfört med det normala (medelvärde för 1961-1990). Beräkningen är nedbruten på länsnivå för Södermanland. Beräkningarna är baserade på utsläppsscenarioer, det vill säga, antaganden om framtida utsläpp av växthusgaser som FN:s klimatpanel har gjort. Det är mycket svårt att

beräkna klimatscenarier och det är därför osäkert hur det kommer att bli i verkligheten, för Nyköping. En möjlig utveckling till år 2050, enligt SMHI, visar ett klimat som innebär:

- Högre årsmedeltemperatur med framför allt mildare vintrar.
- Mer nederbörd under höst, vinter och vår men torrare sommar.

Detta kan i sin tur på sikt medföra bland annat förändrade ekosystem, problem med vattenuttag och dricksvatten, ökad övergödning och ökat läckage av miljögifter¹.

Av SMHI:s sammanfattning av de allmänna resultaten från regionala klimatscenarier för perioden 1990-2100, gjorda vid Rossby Centre, framgår även att:

- Frekvensen av extrema väderförhållanden kan öka.
- Vattenståndet i våra hav kan öka med 18-59 cm i genomsnitt till följd av uppvärmningen av haven.

Detta kan i sin tur att påverka vilka områden som riskerar att utsättas för skred eller höga vattenstånd och flöden i kommunen.

2. STUDERADE ALTERNATIV

Enligt miljöbalken ska flera alternativ för en kommuns utveckling hanteras i MKB. Nedan beskrivs planförslag, nollalternativ och ett hållbarhetsalternativ. Alternativa planförslag och riktlinjer har diskuterats under arbetets gång och har i vissa fall förändrats från samrådsversion till utställningsversion. En del av dessa förändringar

diskuteras i MKB. MKB hanterar även i viss del scenarier/framtidsbilder när så har gjorts i översiktsplanen.

2.1 Planförslaget Översiktsplan för Nyköpings kommun

Inriktningen i översiktsplanen redovisas nedan i punktform:

- En bebyggelseutveckling som i huvudsak baseras på förtätning och komplettering.
- En landsbygdstillväxt som främjar kollektivtrafik, service, näringsliv och god bebyggd miljö.
- Att exploaterade områden återanvänds/ges annan användning framför att nya områden används.
- Att gjorda infrastrukturinvesteringar inom kommunens hela territorium nyttjas optimalt och tas tillvara.

Översiktsplanen ger planmässiga riktlinjer för:

- god tillgänglighet/närhet till strövområden och grönstruktur
- god tillgänglighet till kollektivtrafik
- framtida planläggning och behov av skydd av mark- och vattenområden
- framtida utveckling för kust- och skärgårdsområden samt kommunens inre landsbygd
- framtida utveckling av infrastruktur och viktiga samhällsanläggningar
- en attraktiv och hållbar utveckling av kust- och skärgårdsområden
- att värdefulla natur- och kulturvärden bevaras.
- permanentboende i kust- och skärgårdsområden
- hur turism och rörligt friluftsliv kan utvecklas i kust och skärgård
- etablering av nya verksamheter

¹ Länsstyrelsen i Västmanlands län, 2009.

2.2 Nollalternativet och dess konsekvenser

Nollalternativet beskriver förväntad utveckling av Nyköpings kommun om översiktsplanen inte antas. Gällande översiktsplan från 2003 samt fördjupade översiktsplaner för Nyköpings tätort, Båvenområdet och Skavsta förväntas i nollalternativet vara de strategiska dokumenten som ger vägledning vid planering av markanvändningen i kommunen. Nollalternativet ger vägledning för utveckling av framförallt bostadsbebyggelse i tätorten men kommunens viljeinriktning för landsbygden blir mer otydlig. I nollalternativet kommer den gällande översiktsplanen i många hänseenden att vara inaktuell och i behov av uppdatering. En inaktuell översiktsplan innebär också en ökad osäkerhet i vilka spelregler som ska gälla för nya etableringar och utveckling av befintlig bebyggelse.

Inriktningen i ÖP 2003 är i stort sett densamma som i den som nu är aktuell för antagande, men redovisas ändå nedan i punktform:

- En tätortsutveckling som i huvudsak baseras på förtätning och komplettering
- En tätorts- och bebyggelseutveckling som minimerar transportbehovet
- Att redan exploaterade områden återanvänds/ges annan användning framför att nya områden används.
- Att gjorda infrastrukturinvesteringar inom kommunens hela territorium nyttjas optimalt och tas tillvara
- En robust och långsiktigt hållbar samhällsutveckling

De planmässiga riktlinjerna i ÖP 2003 är i stort sett desamma som för den nu aktuella. Den nu aktuella översiktsplanen är något mer detaljerad avseende kommunikationer och utformning av bebyggelse. Översiktsplanen tydliggör kommunens viljeinriktning gällande:

- Ny bebyggelse i form av grupper av bostadshus
- Boende, friluftsliv och bevarande av vår värdefulla kust och skärgård
- Boende med närhet till strövområden och grönstruktur även i tätorterna
- Variationsrika och integrerade miljöer för boende, arbete, service och rekreation
- Byggande av goda boendemiljöer för alla i samhället
- Att höga kvalitativa krav på utformning och funktion ska ställas
- Att den unika kombinationen av transportslag som Nyköping har tillsammans med Oxelösund kan utnyttjas
- Utveckling av Skavsta flygplats med frakt-, charter- och persontrafik, nya verksamheter och förbättrad tillgänglighet
- Byggande av Ostlänken/Nyköpingslänken

Det är viktigt att poängtera att nollalternativet inte beskriver skillnaderna mellan innehållet i ÖP 2003 och den nu aktuella, utan ska beskriva hur utvecklingen i kommunen förväntas att bli utan en ny översiktsplan. Nollalternativet blir därmed motpolen till de utvecklingsvägar som en ny översiktsplan öppnar upp för eller motverkar.

Viktiga inriktningar i översiktsplanen, och som innebär en tydlig kursändring för kommunen är; Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden), vindbruk och vattenförvaltningen. För många andra inriktningar blir det inte särskilt betydande att fördjupa en analys av ett nollalternativ. Osäkerheterna i såväl konkretisering av utvecklingsplanerna som osäkerheterna beträffande tillväxt och utveckling är för stora.

I nollalternativet bedöms det uppstå en otydlighet angående vindbruksmöjligheterna i kommunen. Investerare bedöms i noll-

alternativet främst prioritera andra kommuner som har pekat ut områden för vindbruk. I nollalternativet skulle vindbruk kunna tillkomma i ogynnsamma lägen då kommunen inte pekar ut områden där vindbruk kan tillåtas.

I nollalternativet bedöms kommunens stränder kunna bevaras i högre utsträckning eftersom det då inte blir möjligt att bevilja strand-skyddsdispenser med landsbygdsutveckling som grund. Å andra sidan möjliggörs inte levande landsbygd i samma utsträckning i nollalternativet.

Vattenförvaltningen förväntas ha stor betydelse framöver, dock skulle kommunen vara tvungen att tillämpa denna även i ett nollalternativ.

Korridorer för Ostlänken har preciserats sedan ÖP 2003 vilket innebär att ett förslag till korridor för järnvägen återstår.

2.3 Hållbarhetsalternativet

I denna MKB behandlas ett hållbarhetsalternativ. Syftet med hållbarhetsalternativet är att presentera och diskutera utvecklingsvägar och förhållningssätt som innebär en högre ambition i arbetet för hållbar utveckling än vad som förs fram i översiktsplanen. Om kapitel 4 föreslår åtgärder som kan begränsa effekterna av inriktningarna i översiktsplanen så kan det i hållbarhetsalternativet även diskuteras alternativa inriktningar, utvecklingsvägar och förhållningssätt för att nå ökad hållbarhet. I alternativet kan avsaknaden av viljeinriktningar på översiktlig kommunal nivå och miljökonsekvenser till följd av detta hanteras. Alternativet ska vara realistiskt, i enlighet med kraven på miljöbedömning, men ändå fungera som inspiration och dialog för hållbarhet. Hållbarhetsalternativet blir därmed ett viktigt underlag som skapar

möjligheter för miljöintegrering i planen i enlighet med syftet med miljöbedömning.

3. AVGRÄNSNING OCH DETALJERINGSGRAD

3.1 Geografisk avgränsning

Översiktsplanen omfattar hela kommunens mark- och vattenområde. För vissa delar fördjupas riktlinjerna för utveckling genom fördjupningar av översiktsplaner.

3.2 Avgränsning i tid

Översiktsplanen har en planperiod fram till 2030 med målbild 2020, men resonerar även om framtidsbilder fram till 2050. Miljöbedömningen följer i huvudsak samma tidsmässiga avgränsning. I vissa hänseenden förs även ett resonemang om än mer långsiktiga konsekvenser till exempel utifrån perspektiven klimatpåverkan och -anpassning.

3.3 Avgränsning i sak

En miljöbedömning ska enligt miljöbalken identifiera och värdera den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma för biologisk mångfald, befolkning, människors hälsa, djurliv, växtliv, mark, vatten, luft, klimatfaktorer, materiella tillgångar, landskap, bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kulturarv samt det inbördes förhållandet mellan dessa miljöaspekter.

En översiktsplan är ett övergripande dokument som omfattar många olika aspekter i samhällsplaneringen. Det finns sådan betydande miljöpåverkan som bättre kan beskrivas och hanteras i samband med

senare planskeden eller tillståndsprövning. Fokus i miljöbedömningen ligger därför på en strategisk nivå, där miljöpåverkan bedöms vara av kommunal betydelse eller större. För inriktningar som vid avgränsningen kan antas medföra betydande miljöpåverkan finns det ofta möjligheter att tillämpa förhållningssätt som motverkar negativ miljöpåverkan.

En avgränsning i sak har gjorts av Nyköpings kommun inför avgränsningssamråd med Länsstyrelsen. De prioriterade förslag i samrådsversionen av översiktsplanen som i ett tidigt skede har bedömts kunna medföra positiv eller negativ betydande miljöpåverkan eller där miljöpåverkan är osäker är;

- Huvudsaklig lokalisering av ny samlad bebyggelse till tätorter och/eller områden med god kollektivtrafikförsörjning
- Nya vägdragningar/vägreservat
- Möjlighet till utökad byggrätt av fritidshusområdena Edstorp, Stavvik, Kisäng, Granlund, Kvegerö, Sjöskogen och Uttervik (möjliggör permanentning)
- Vattendirektivet ersätter Vattenplanen
- Ev. nya hänsynsområden för landformer viktiga för vattenförsörjningen
- Områden och riktlinjer för vindkraft
- Ev. nya områden med landskapsbildsskydd
- Utpekande av Ekologiskt Särskilt Känsliga Områden enligt 3 kap. 3 § MB samt områden för utredning av områdesskydd
- Rekommendationer kring miljö- och riskfaktorer som buller och vibrationer, radon, skred och översvämning, förorenad mark och sediment, vatten och avlopp (enskilt i första hand)
- Rekommendationer för ny bebyggelse utifrån ett hållbarhetsperspektiv och klimatpåverkan

- Områden för landsbygdsutveckling (LIS-områden) i samband med prövning av dispens och upphävande av strandskydd.

Konsekvenser för riksintressen som kan komma att påverkas redovisas inte samlat utan i samband med respektive förslag i avsnittet *Kommunövergripande strategier*.

Inför utställning kan ytterligare några övergripande inriktningar tillkomma, där betydande miljöpåverkan är att vänta eller är osäker;

- Översiktsplanen har viljeinriktning om fortsatt utveckling av flyg- och järnvägstrafik vid Skavsta
- Översiktsplanen har viljeinriktning om framtida utveckling för kust- och skärgårdsområden samt kommunens inre landsbygd

3.4 Aspekter som inte behandlas

Ostlänken är ett infrastrukturprojekt av riksintresse som kommer att medföra såväl negativa som positiva konsekvenser på kommunal nivå. I översiktsplanen redovisas bansträckning alternativ A. Samma alternativ förespråkades redan i ÖP 2003, varför Ostlänken i sig inte konsekvensbedöms som ett nytt förslag i översiktsplanen. Ostlänkens konsekvenser har beskrivits och hanterats i samband med Trafikverkets utredning.

4. BEDÖMNING AV KOMMUNÖVERGRIPANDE STRATEGIER

I följande kapitel beskrivs bedömda konsekvenser av planförslaget uppställt utifrån ett antal huvudområden. Förutsättningar för respektive område framgår liksom de initiativ och viljeinriktningar som planen uttrycker (grå rutor). Konsekvensbeskrivningen ska ge en bild av vad de initiativ och viljeinriktningar som planen uttrycker rimligen kan medföra. Åtgärder och förhållningssätt som kan begränsa bedömda negativa miljöeffekter anges därefter.

Faktisk miljöpåverkan beror till stor del på hur översiktsplanen kan komma att tolkas i praktiken varför det är viktigt att MKB pekar på potentiella risker samt möjliga förhållningssätt för att minimera skada.

4.1 Kommunikationer

4.1.1 Förutsättningar

I översiktsplanen tydliggörs Nyköpings funktion och förutsättningar i regionen. Stockholm-Nyköping-Norrköping-Linköping är utgångspunkt för Nyköpings kommuns regionala utvecklingsstrategi. Översiktsplanen anger att kommunikationer ska främjas som stärker den regionala strategin. Stråken längs E4 och järnvägen är centrala funktioner i regionen. Bra förbindelser eftersträvas därför längs detta stråk. Bra kollektiva transportmöjligheter eftersträvas till och från tätorten och utmed detta stråk. Ostlänken skulle innebära ytterligare förstärkning utmed denna sträcka på sikt och en station vid Skavsta blir en viktig nod i stråket. Det finns en närhet till djuphamnen i Oxelösund. TGOJ-banan i öst-västlig riktning är en tillgång med

potential till utökad godstrafik och tillkommande persontrafik, liksom vägar mot Eskilstuna och Örebro är viktiga stråk.

Öst-västliga förbindelser finns i dagsläget främst utmed mindre vägar. Långa avstånd och utspridd bebyggelse på landsbygden generellt, och i västra delen specifikt, medför begränsad kollektivtrafik och ökat bilbehov. Känslig och/eller värdefull naturmiljö finns utmed kusten och sjöarna. Ingen egen hamn eller regelbunden sjötrafik finns inom kommunens gränser.

4.1.2 Konsekvenser av planförslaget

Översiktsplanen har en viljeinriktning att skapa förutsättningar för snabbare tågförbindelser i nord-, syd- och västlig riktning samt fortsatt utveckling av flyg- och järnvägstrafik vid Skavsta. Översiktsplanen ger förutsättningar för utvecklad kollektivtrafik, utökning av cykelnätet och att järnvägstransporter säkerställs.

Det råder idag enighet i samhället om att flyget har en negativ påverkan på miljö och klimat. Viljeinriktningen i översiktsplanen om att stärka Skavsta och flygtrafiken bedöms därmed ligga i konflikt med hållbar utveckling även om flygplatsen har en stor ekonomisk och social betydelse. Möjligheter finns till miljöförbättrande åtgärder inom verksamhetsområdet för att i möjligaste mån sträva mot hållbara system.

Utvecklingen av tågtrafiken bedöms övergripande som positiv från miljösynpunkt då persontrafik och gods kan föras över från väg till järnväg. Satsningen bedöms därför medföra att klimatpåverkan kan begränsas. Järnväg är dock ytkrävande och en ”stel infrastruktur-anläggning” där intrång i natur- och kulturmiljöer är svåra att undvika. Barriäreffekterna, både för människor och djur blir

omfattande. Miljökonsekvenserna av Ostlänken har utretts i samband med Trafikverkets järnvägsutredning.

Sammantaget bedöms planen verka positivt för kollektivtrafik och gång- och cykelvägar. Planen bedöms ge ökade förutsättningar för att nå mål om att få fler att cykla och att resa kollektivt. De negativa konsekvenserna av väginvesteringar bedöms bli relativt små när det gäller utsläpp av växthusgaser. Påverkan på landskapets natur- och kulturmiljövärden sker främst i form av intrång och förändringar av landskapets strukturer. Det är därför främst eventuellt genomförande av de väginvesteringsprojekt som översiktsplanen stödjer som skulle ha en direkt påverkan på landskapets natur- och kulturmiljövärden. Vägprojekt kan påverka friluftslivet negativt genom ökad trafik och därmed buller i friluftsområden. Friluftslivet handlar mycket om tillgänglighet. Direkta intrång bedöms därmed spela mindre roll medan gång- och cykelåtgärder kan vara avgörande. Satsningar på kollektivtrafik ökar tillgängligheten till naturområden, inte minst för grupper som inte har tillgång till egen transport.

Översiktsplanen anger tre strategiska områden för planskilda korsningar utmed Ostlänken. Dessa platser är Jönåker, vid Nyköpingsån och vid Sjösa.

Planskilda korsningar mellan väg och järnväg har stor betydelse ur säkerhetssynpunkt. Planskildheten bedöms medföra minskade barriäreffekter för både människor och djur. Utformningen är avgörande för om barriäreffekter kan minskas för djurlivet samt gång- och cykeltrafiken. Goda möjligheter till passage av järnvägen på ett flertal platser genom kommunen är avgörande för att begränsa barriäreffekter och därmed behålla sociala och kulturella samband i kommunens olika områden. Trafikverket bör i utredningar för Ostlänken studera behovet av planskilda korsningar till antal,

lokalisering och utformning för att begränsa barriäreffekter för människor samt växt- och djurliv. Nyköpings kommun bör följa utredningarna och eventuellt uppdatera utpekandet av strategiska områden om utredningarna visar på andra behov.

Vägreservat för väg 53 utökas till västra delen av Lidsjön.

Valmöjligheterna för hur vägstråket Råby – Årdala Sörby ska förstärkas utökas med alternativ både öster och väster om Lidsjön. Det är positivt att fler alternativ bereds för stråkets utveckling och blir föremål för utredning. Hur stråket kan förstärkas kan ske genom val av alternativ i vägutredning enligt väglagen. Vägreservatet i väster berör ett hänsynsområde enligt 3 kap. 6 § MB liksom riksintresse för kultur- och naturmiljö. Vägreservatet innebär att oexploaterad mark behöver tas i anspråk och är ett alternativ som ligger längre ner i Trafikverkets fyrstegsprincip. Trafikverkets fyrstegsprincip anger att åtgärder i befintligt vägnät ska prioriteras i den mån det är möjligt.

Översiktsplanen anger att en strikt tillämpning av bullerrestriktionerna vid lokalisering av bostäder och verksamheter inom rekommendationsområde (2) för Skavsta flygplats är en förutsättning för flygplatsens framtida behov och utveckling.

Det är ur hälsosynpunkt positivt att översiktsplanen uttalar en restriktiv hållning för byggande inom den zon som främst är utsatt för bullerstörning från flygplatsen. Det finns dock negativa konsekvenser av att en så stor del av närområdet till Nyköpings tätort har dessa starka restriktioner mot byggande. T.ex. kan en stark barriäreffekt för tätortens utvidgning norrut uppstå, då rekommendationsområdet (2) går mycket nära inpå tätorten.

I översiktsplanen presenteras en möjlig framtidsbild (2050) med förändringar i trafikinfrastrukturen, för att möta behov av effektivare transportlösningar. I korthet innebär inriktningen en strävan mot ett samlat kommunikationsstråk för flyg, tåg och E4. Största förändringen skulle vara en ny dragning av E4 förbi Nyköping som till stor del skulle löpa längs Ostlänken och ansluter Skavsta.

Inriktningen om att samla kommunikationer innebär att bullerkorridorer samlas inom ett begränsat område och att miljöbelastningen i staden minskar genom mindre genomfartstrafik. Inriktningen skapar möjlighet att utveckla Nyköpings tätort då större miljöpåverkan flyttas till annan plats, vilket även förbättrar förutsättningarna till begränsade störningar för staden som helhet. Samlokalisering av Ostlänken och E4 bedöms som mycket positivt med hänsyn till barriäreffekter, bullerpåverkan och fragmenteringseffekter m.m. Nya vägar medför dock att ny mark måste tas i anspråk, vilken kan ha höga värden.

4.1.3 Åtgärder för att minska negativa konsekvenser

Nyköpings kommun bör följa Trafikverkets vidare utredningar för Ostlänken och eventuellt uppdatera utpekandet av strategiska områden om kommande utredningar visar på andra behov.

För att begränsa den negativa barriäreffekt som uppkommer av nya vägar bör värdekärnor och viktiga förbindelsestråk för växter och djur undvikas. I samband med fortsatt planering för ny infrastruktur finns möjlighet att ta fram möjliga kompensationsåtgärder för att höja naturvärden i kvarvarande områden.

Utbyggnad av utpekade GC-vägar kan med fördel prioriteras i sådana stråk där bedömningarna är att det finns särskild hög potential att föra över biltrafik till kollektiva färdmedel liksom till gång- och cykeltrafik, t.ex. mellan bostäder och arbete liksom till busshållplatser.

4.2 Näringsliv, areella näringar, handel och service

4.2.1 Förutsättningar

Nyköping har en relativt stor tjänstesektor och liten tillverkningsindustri. Behovet av ytterligare mark för industriverksamhet har hittills varit begränsat, men kan komma att öka till följd av Nyköpings läge mellan två storstadsregioner. Tillgång till flera olika trafikslag skapar goda förutsättningar för näringsliv och verksamheter, särskilt i anslutning till tätorten. På landsbygden spelar jord- och skogsbruket fortfarande en stor roll. Kraven på produktivitet förutsätter dock ofta ett rationellt och storskaligt brukande. Kommunikationer och tillräckligt underlag för service och handel kan på landsbygden och i de mindre orterna vara begränsande faktorer. Sedan ÖP 2003 antogs har handelsområdet Påljungshage tillkommit och Gumsbacken utökad. De utgör i viss mån en konkurrent för mindre affärsverksamheter i tätorterna.

4.2.2 Konsekvenser av planförslaget

Översiktsplanen har viljeinriktningar om en stabil tillväxt i alla kommundelar. Översiktsplanen vill stimulera till utvecklingsmöjligheter för befintliga verksamheter och ett levande jordbruk. Översiktsplanen strävar efter en ökad blandning av bostäder och ickestörande verksamheter. Den biologiska mångfalden liksom skogs- och odlingslandslandskapets kulturmiljövärden ska ha en framskjuten position i kommunens bedömning i ärenden som rör odlingslandskapet.

Hur tillväxt och utbyggnad fördelas över en kommuns yta och vilka upplägg som har större eller mindre miljöpåverkan råder det ofta delade meningar om. Vissa förespråkar förtätning och andra förespråkar en mer utspridd bebyggelse. En förklaring till olikheterna i bedömningarna kan vara att olika bedömare har olika miljöaspekter i fokus. Av ovanstående är det mer verkningsfullt att konstatera att konsekvenserna blir olika beroende på upplägg samt att hitta lösningar som stödjer miljömål i vid mening.

Inriktningen om att alla kommundelar ska utvecklas ger förutsättningar för en levande landsbygd och vidmakthåller underlag för att förvalta natur-, kultur-, och landskapsvärden som i många fall är beroende av mänsklig påverkan. Att verksamhetsetablering stimuleras inom hela kommunen kan också medföra minskad arbetspendling för vissa personer men ökat transportbehov för andra. Samtidigt kan ofta hög resurseffektivitet uppnås om tillväxt koncentreras till en mellanstor stad som Nyköpings tätort gällande bland annat transporter, energiförbrukning, vatten- och avlopp. En ökad blandning av bostäder och ickestörande verksamheter ökar förutsättningarna för att bo och verka på samma plats vilket begränsar transportbehovet.

Jordbruk med betande djur är en förutsättning för att det öppna jordbrukslandskapet med ängs- och hagmarker ska kunna bibehållas. Översiktsplanens inriktning för levande jordbruk är god då en befolkad bygd utgör en grundförutsättning för odlingslandskapets rika biologiska mångfald, natur-, kultur- och landskapsvärden. Dagens intensiva jordbruk har även en negativ miljöpåverkan främst i form av övergödning av sjöar och vattendrag. Övergödningen, som huvudsakligen beror på utsläpp av fosfor, leder till igenväxning av sjöar och vattendrag.

Slutsatsen är att inriktningen i översiktsplanen om att hela kommunen ska leva och att möjliggöra en levande landsbygd är en förutsättning för att klara ett flertal miljömål varför inriktningen sammantaget bedöms som positiv. Denna inriktning behöver dock kombineras med att eftersträva lokalisering av bostäder i resurseffektiva lägen. Konsekvenserna av översiktsplanen är till stor del beroende av hur översiktsplanen inriktningar avvägs och tillämpas i praktiken.

4.2.3 Åtgärder för att minska negativa konsekvenser

Jordbrukets intressen kan ha sådan position att de prioriteras framför andra intressen på landsbygden på ett sådant sätt att jordbrukets miljöfördelar säkras och stärks. Ianspråktagande av ängs- och hagmarksarealer bör minimeras vid exploatering för att behålla landskapets värden.

Miljöfördelarna med levande landsbygd och lantbruk har beskrivits både i översiktsplanen och i MKB. Åtgärder bör därför inte begränsa dessa utan vara inriktade på att minska dess negativa effekter såsom ökat transportbehov och utsläpp av övergödande ämnen från jordbruk och bristfälliga avloppsanläggningar. Anläggningar i vatten kan vara en förutsättning för att bedriva viss verksamhet på landsbygden och i kust- och skärgårdsområden. I den mån som sådana anläggningar är en förutsättning för verksamheter som gynnar t.ex. natur-, kultur- och landskapsvärden skulle kommunen kunna ha en mer generös inställning än i övrigt.

4.3 Fritid och friluftsliv

4.3.1 Förutsättningar

Nyköpings kommun har mycket goda förutsättningar för att kunna utveckla fler anläggningar för friluftslivet och öka tillgängligheten till kommunens attraktiva natur- och kulturmiljöer. Kommunens naturgeografi ger en naturligt stor variation av möjliga upplevelser och aktiviteter, alltifrån naturstudier i ytterskärgården till kulturhistoriskt intressant bebyggelse i inlandet och i tätorten. Svagheter i kust- och skärgårdsområden och kring tätorten, är att det finns få tydliga målpunkter som samlat erbjuder övernattningsmöjligheter och andra serviceanläggningar för friluftsliv och besökare. I skärgården är möjligheten till organiserade båttransporter begränsad.

4.3.2 Konsekvenser av planförslaget

Nyköpings kommun och översiktsplanen har en övergripande viljeinriktning om framtida utveckling för kust- och skärgårdsområden samt kommunens inre landsbygd. Kommunen vill främja anläggningar som ger allmänheten tillträde till kusten, skärgården och landsbygden, t.ex. campingplatser och vandrarhem. Kommunen vill främja bebyggelse som ger underlag för kollektivtrafik och service på landsbygden samt utveckla organiserad båttrafik i skärgården. Permanentboende i kust- och skärgårdsområden är viktigt för framtiden.

Inriktningarna innebär ökad nyttjandegrad av kusten och skärgården vilket bedöms få konsekvenser för friluftslivet, kulturmiljön, naturmiljön och sociala effekter för boende och djurhållare. Samtliga konsekvenser av inriktningen hanteras här.

Inriktningarna bedöms få positiva effekter på friluftslivet då förutsättningar skapas för att fler människor kommer att nyttja kust- och skärgårdsområdet. Tillgängligheten för friluftslivet förbättras då målpunkter för allmänhetens aktiviteter i kust- och skärgårdsområdet skapas samt att kommunikationer till och i området förbättras. Rika möjligheter till friluftsliv har god verkan på folkhälsa genom fysisk aktivitet, samvaro, avkoppling och naturupplevelser. Positiva effekter är också ökad naturförståelse bland allmänheten. Goda kommunikationer medför att kust- och skärgårdsområden tillgängliggörs för fler kategorier av människor vilket gynnar social hållbarhet.

Ett ökat besöksunderlag ökar i många delar förutsättningarna för boende i kust- och skärgårdsområden. Detta gäller särskilt personer med verksamheter inom besöksnäringen. Lantbruk i kust- och skärgårdsområden är viktiga näringsverksamheter, primärt med begränsad ekonomisk betydelse. Lantbruken är dock mycket värdefulla för hur landskapet ser ut och för en levande skärgård, och därmed en förutsättning för skärgårdens attraktivitet och verksamheter inom besöksnäringen. Kust- och skärgårdsområdets utseende och naturvärden är i många avseenden beroende av att lantbruk kan bedrivas och att betesdjur kan hållas i landskapet. Med ovanstående blir fast befolkning i kust- och skärgårdsområden en förutsättning för naturmiljö, kulturmiljö, friluftsliv och socioekonomiska värden. Den inriktningen i översiktsplanen bedöms därför som mycket positiv och en förutsättning för den attraktivitet som besöksnäringen ska baseras på.

Flera av de natur- och kulturmiljöer som är värdefulla och attraktiva kan också vara känsliga för påverkan från ett högre exploaterings- och besöksstryck. Markägare bedöms få ökade problem med nedskräpning och brandtillbud (t.ex. från grillning). Djurhållningen

bedöms utsättas för ökade risker främst med att besökare inte följer gällande regler för besök (avsteg från de allemansrättsliga rättig- och skyldigheterna), t.ex. kan ökande skador på betesdjur till följd av lösspringande hundar förväntas. Dagens besökstryck är under en tid på sommaren så stort att det kan vara problematiskt att ha betesdjur på mindre öar (bland annat stress och direkta skador), ett problem som bedöms förvärras med ökat besökstryck. Sammantaget finns reella risker att bete upphör (särskilt på mindre öar), vilket medför negativa konsekvenser för natur- och kulturmiljön samt friluftslivet. De ökade riskerna bedöms även medföra ökad oro och behov av bevakning för både markägare och djurhållare.

Ett högre exploaterings- och besökstryck bedöms även medföra direkt belastning av miljöerna genom ökat slitage, ökad risk för saltvatteninträngning i brunnar, övergödning (p.g.a. eventuella undermåliga avloppslösningar, frånvaro av toalettmöjligheter för besökare och brist på ställen för tömning av avfallstankar från fritidsbåtar), buller från båttrafik samt påverkan på vattenmiljön från exempelvis båtbottnfärger och utsläpp från motorer. Båtlivet medför ofta en stor miljöpåverkan.

En överhängande risk med ökad popularitet av kust- och skärgårdsområden är att kommersiella företag (t.ex. inom kajakturer, fiske och skärgårdsturer) i allt högre omfattning bedriver olovlig verksamhet på annans mark, om detta inte regleras, övervakas och motverkas. Kumulativt kan sådan verksamhet medföra stor påverkan och stora konsekvenser såväl för markägare som natur. En sådan inriktning skulle vara negativ för social och ekologisk hållbar utveckling.

Kommunens inriktning om att nya anläggningar som inte får beröra marker som är av betydelse från allemansrättslig synpunkt kan innebära att anläggningar som behövs för friluftslivets utveckling

inte tillåts på platser som är mest lämpliga eller att utveckling av verksamheter inte kan ske. Sammantaget finns det en risk för att inte tillräcklig hänsyn tas till lokalbefolkningens förutsättningar och deras behov för bedrivande av verksamhet.

Skolskogar beaktas vid planläggning. Strategiskt viktiga natur- och närströvområden beaktas/säkerställs vid planläggning

Skolnära natur får en högre bevarandestatus. Barn, ungdomar och närboende får tillgång till naturupplevelser och utevistelse, vilket bland annat främjar folkhälsan. Satsning på ortsnära natur är också betydelsefullt för grupper som inte har möjlighet att nå mer svårtillgängliga områden för rekreation. Inriktningen bedöms medföra att behovet av tillgång till nämnda områden säkerställs vid planläggning inom kommunen.

4.3.3 Åtgärder för att minska negativa konsekvenser

För att nå kommunens mål om en levande kust och skärgård och fast befolkning liksom för att bevara förutsättningar för naturmiljö, kulturmiljö, friluftsliv bör det finnas beredskap för att hantera och begränsa turismens negativa påverkan i olika områden.

Ett åtgärdsförslag är att ha fortlöpande dialog med fastboende och intresseföreningar som representerar fastboende och djurhållare i kust- och skärgårdsområdet. Dialogen bör kunna ge en tydligare bild av förutsättningarna för verksamheter i kust- och skärgårdsområdet, friluftslivets och turismens påverkan och behov av åtgärder i detalj.

Som åtgärd kan kommunen tydligt kanalisera större anläggningar till områden som tål det, vilket gäller både på land och i vatten. Vid planläggning och lovgivning kan kommunen också vara tydlig med

att anläggningarna inte ska ha en privatiserande effekt, utan komma allmänheten och det breda friluftslivet till del. Samtidigt bör kommunen uppmärksamma mindre verksamhetsutövares behov av utveckling av sin verksamhet, t.ex. behovet av ny bebyggelse för att differentiera pågående verksamhet. Goda förutsättningar för utveckling ses som avgörande för att bevara de värden som kommunen nämner. I anslutning till större anläggningar bör det finnas tydlig information om kustens och skärgårdens känslighet och förutsättningar för nyttjande.

Nyköpings kommun bör hålla sig informerade om hur kommersiella företag nyttjar kust- och skärgårdsområden samt vara aktiva i arbetet att reglera verksamheter som bedrivs inom besöksnäringen.

4.4 Vattenförvaltning

4.4.1 Förutsättningar

Nyköping kommuns varierade naturgeografi medför att det också finns en variation av vatten i kommunen – från Östersjöns brackvatten till stora vattendrag som den reglerade Nyköpingsån, näringsrika sjöar i jordbrukslandskapet och näringsfattiga skogssjöar. Jord- och skogsbruk, dagvatten, enskilda avlopp, förorenade områden och indirekt även trafiken, påverkar alla vattenkvaliteten på olika sätt och i olika grad.

Vattenmyndigheterna för Södra och Norra Östersjöns vattendistrikt, inom vilka Nyköpings kommun ligger, har i december 2009 beslutat om miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram för distriktens vattenförekomster. Syftet med åtgärdsprogrammen är att bibehålla eller uppnå god ekologisk och kemisk status i ytvatten (hav, sjöar, vatten-

drag) och god kemisk och kvantitativ status i grundvatten till år 2015.

I den kartläggning som har genomförts bedöms Nyköpings grundvattenförekomster ha en god kemisk och kvantitativ status. Kustvattnet bedöms däremot ha en måttlig ekologisk status och, i de inre delarna av skärgården, en kemisk status som inte är god. För sjöar och vattendrag bedöms de flesta ha en god kemisk status, medan den ekologiska statusen varierar från otillfredsställande till god.

4.4.2 Konsekvenser av planförslaget

Vattenkvalitet ska upprätthållas. Förbättringar ska göras i samband med planläggning. Områden med särskilda värden för vattenkvalitet, vattenförsörjning eller vattenbehandling ska skyddas. Vattenplanen från 1991 förklaras inaktuell och ersätts med Vattenförvaltningens åtgärdsprogram, som ska utgöra underlag för planering, beslut m.m.

Inriktningen innebär att kommunen avser att följa Vattenförvaltningens strategi med åtgärder för att uppnå uppsatta miljökvalitetsnormer i kommunens vattenförekomster. Eftersom åtgärdsförslagen inte är konkretiserade specifikt för kommunen finns risken att tillräckliga åtgärder inte planeras in för att uppnå miljökvalitetsnormerna. Resultatet beror därför till stor grad på hur intentionen i översiktsplanen genomförs i praktiken.

Utvecklingsförslagen i översiktsplanen är till viss del sådana som kan förbättra utsikterna för vattenförekomsterna; framförallt utbyggnad av avloppsanläggningar. Det finns dock även ett antal riskfaktorer som kan leda till ökad belastning; befolkningsökning, ökad besöksnäring och båttrafik i skärgården, ökade transporter, utbyggnad i anslutning till vattenförekomster och exploatering av

stränder. Översiktsplanen kan med hänsyn till ovanstående inte automatiskt ses skapa förutsättningar för att uppnå vattenförvaltningens mål, då det saknas närmare beskrivningar av hur ökade risker kan mötas. Påverkansgraden är därmed i stor del beroende av väl genomförande i kommande skeden och miljömedveten utveckling av kommunen.

I kommunen finns i dag 14 vattentäkter med fastställda föreskrifter och skyddsområden. Vattentäckernas skydd kommer att ses över. Yngaren är av strategisk betydelse för vattenförsörjningen och ett vattenskyddsområde ska upprättas.

Planen medför att betydande resurser för dricksvattenförsörjning tryggas i kommunen.

Exploateringsavtal utformas så att minskad vattenförbrukning ska åstadkommas.

Inriktningen är positiv då vattenförbrukning kräver stora resurser i form av energi och kemikalier.

4.4.3 Åtgärder för att minska negativa konsekvenser

En möjlighet för att realisera vattenförvaltningen och dess åtgärds-mål som Nyköpings kommun genom översiktsplanen ansluter sig till är att konkretisera dessa mål för kommunen.

Det finns möjlighet att genom Vattenförvaltningen genomföra planer och verksamheter med specifika kompensationsåtgärder som kan väga upp ökad belastning på vattenförekomster.

4.5 Energi och naturresurser

4.5.1 Förutsättningar

Nyköpings kustområden har genom vindkarteringar visat sig ha mycket goda vindförutsättningar lämpade för vindbruk både på land och i vatten. Problemet är att dessa områden också är viktiga för andra allmänna intressen som kan vara svåra att samordna med stor-skaliga vindkraftsanläggningar. På landsbygden kan mindre verk för såväl sol- som vindkraft vara en lämplig lösning som är fördelaktigt både ur ett ekonomiskt och klimatmässigt perspektiv.

4.5.2 Konsekvenser av planförslaget

Viljeinriktningen i översiktsplanen är att få en högre grad av självförsörjning i kommunen både vad gäller energi och ballast. Energi ska anpassas efter lokala förutsättningar. Användning av naturresurser ska vara inriktade på hållbar utveckling.

Översiktsplanen har en inriktning om att ökad självförsörjning ska bygga på långsiktig hållbar utveckling. MKB tolkar detta som att kommunen vill stödja tillkomsten av förnybara energikällor inom kommunen. Med ökad andel energiproduktion från förnybara energikällor kan klimatpåverkan minskas. Ökad självförsörjning av energi i kommunen kan stärka landsbygden socioekonomiskt och därmed skapa underlag för en levande landsbygd och till detta kopplade miljövärden. Möjligheten att satsa på gårdsverk ger en direkt inkomst, men landsbygden kan också stärkas i alla de fall som tillkommande energietableringar kan falla boende till del, t.ex. att lokal energiproduktion kan skapa arbetstillfällen och att närboende har möjlighet att ta del av vinster i någon grad. Upplägget bedöms ha stor betydelse för om långsiktig hållbarhet kan nås.

Inriktningen medför att nya anläggningar för energiproduktion behöver tas i anspråk, vilket kan medföra påverkan lokalt på växt- och djurliv samt människors hälsa genom direkt påverkan av t.ex. buller.

Frågor rörande tillståndspliktiga vindkraftsanläggningar ute i skärgården bör behandlas restriktivt med tanke på skärgårdens värden ur natur- och kulturmiljösynpunkt samt dess betydelse för friluftslivet.

Den restriktivitet till större vindkraftsanläggningar i skärgården som kommunen uttrycker i översiktsplanen bedöms miljömässigt som positiv med hänsyn till de övriga höga värden som finns i området. Utpekade vindbruksområden i kommunen i förhållande till övriga riksintressen bedöms nedan.

Nyköpings kommun pekar i översiktsplanen ut områden där intresset för vindbruk ska ha företräde gentemot andra intressen

Område	Berörs områden enl. 3 och 4 kap. MB?
Området till havs	Riksintresse enl. 4 kap. MB för rörligt friluftsliv, naturmiljö, kulturmiljö och hög-exploaterat friluftsliv.
Område vid Fjällveden (S)	Del av större opåverkat område 3 kap. 2 § MB.
Område norr om Jönåker (U)	Del av större opåverkat område 3 kap. 2 § MB.
Område söder om Jönåker (T)	Nej

Avgörande för om exploateringsföretag kan tillkomma i de områden som Nyköpings kommun anger, är enligt Miljöbalken om de kan tillkomma *utan att de möter något hinder* enligt 4 kap. 2-8§§ samt att det kan ske på ett sätt som *inte påtagligt skadar* områdets natur- och kulturvärden.

Etablering av vindbruk i de områden som är utpekade som riksintresse riskerar att motverka andra riksintressen. Riksintressen som skyddas enligt 4 kap MB (t.ex. rörligt friluftsliv) har ett starkare skydd mot skada än riksintressen som skyddas enligt 3 kap MB (t.ex. vindbruk). Kärnan i landskapsvärdet ligger främst i upplevelsevärdet och orördheten. Riksantikvarieämbetet har även angett kusten mellan Oxelösund och Himmersfjärden som känslig för vindkraftverk med hänsyn till orördheten².

Nyköpings kommun har genom översiktsplanen begränsat det område i havs- och skärgårdsområdet inom vilket man medger att vindbruk ska kunna ske (jämfört med riksintresset för vindbruk). Att kommunen endast medger vindbruk i ytterskärgården innebär mindre konsekvenser för rörligt friluftsliv jämfört med om vindbruk skulle medgetts i innerskärgården. För att vindkraftverk inte ska bli dominerande i landskapet behövs ett avstånd på 10 – 15 km från viktiga utblickar³. Det i översiktsplanen utpekade området för vindbruk underskrider detta avstånd från Ringsöakipelagen, både från Enskär och särskilt om Garkast betraktas som ett viktigt besöksmål inom riksintresset. Från Enskär är avståndet ca 4.6 km till närmaste punkten i vindbruksområdet och ca 11 km till den bortersta. Från Garkast är det 1.7 km till den närmaste punkten i vindbruksområdet och 5 km till den bortersta. För dessa besöksmål

² RAÄ, 2003

³ Ramböll, 2009.

bedöms vindkraftverk inom utpekade område bli dominerande i landskapsbilden.

Slutsatsen är att vid vindbruk i innerskärgården (vilket översiktsplanen inte medger) är risken för påtaglig skada på andra riksintressen stor. Enligt genomförd landskapsanalys minskar påverkan ju längre ut i skärgården vindkraftverken placeras, däremot finns det en risk för påtaglig skada även här, om avstånd på 10 – 15 km inte kan hållas. Utifrån genomförd landskapsanalys bedöms havsbaserad vindkraft i innerskärgården inte vara förenlig med riksintressena i 3 och 4 kap. MB. I ytterskärgården kvarstår en risk för att vindkraft inte är förenlig med riksintressena i 3 och 4 kap. MB. Tidigare domar visar att domstolarna är särskilt restriktiva att tillåta utbyggnad som kan skada berörda riksintressen för områden som är väl nyttjade av rörligt friluftsliv samt om miljön i övrigt är oexploaterad.

Att översiktsplanen har inriktningen att begränsa möjligheten till vindbruk i utpekade riksintressen för vindbruk bedöms som positivt utifrån områdets höga värde för natur, kultur och friluftsliv. Negativa effekter bedöms vara att vindkraftsutbyggnaden i kommunen begränsas, vilket är negativt för möjligheten att nå klimatmål. Slutgiltig bedömning av påtaglig skada och avgörande om vindkrafts-exploatering tillåts sker genom tillståndsprövning av respektive verksamhet. Att frågan har hanterats i översiktsplanen minskar osäkerheterna för vindkraftsintressenter och kommande prövningsprocesser.

I området söder om Jönåker bedöms risken för större intressekonflikter och påtaglig skada vara liten. Det finns dock risk för negativ påverkan på två områden med höga naturvärden enligt Naturvårdsprogrammet Sörmlands natur.

Lokalisering och utformning av vindkraftsanläggningar ska följa anvisningarna angivna i översiktsplanen.

Anvisningarna i översiktsplanen är överlag sådana att god anpassning kan realiserats. Krav på anpassning kommer även att ställas vid miljöprövningen.

Där föreslagna strategiska markområden för tillståndspliktigt vindbruk sammanfaller med stora opåverkade områden ska vindbruksintresset ha företräde. I övriga fall, där allmänt eller riksintresse för vindbruk är oförenligt med intresset för luftfarten, ska intresset för luftfarten ha företräde.

Utpekade områden för vindbruk vid Fjällveden och norr om Jönåker omfattar delar av opåverkade områden (större opåverkade områden 3 kap. 2 § MB). Enligt miljöbalken ska sådana områden så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påverka områdets karaktär. Opåverkade områden är svåra att kombinera med vindbruk eftersom vindkraftverken både visuellt och genom buller påverkar den skyddsvärda orördheten samt att vindkraftverken troligen kräver nya vägar. Det finns en risk för att vindbruk i området kan medföra påtaglig skada på riksintresset opåverkade områden.

Att vindbruk ska ha företräde framför stora opåverkade områden när detta sammanfaller innebär att två av totalt tio större opåverkade områden till stor del kan komma att influeras av vindbruk. För dessa två områden bedöms i så fall en stor del av orördheten gå förlorad. Sammantaget bedöms konsekvensen som måttlig eftersom kommunen har tillgång till ett flertal motsvarande områden.

Avsteg ska kunna medges från allmänna riktlinjer gällande buller och skuggverkan där sakägaren har full rådighet över gårdskraftsverkens drift.

Förslaget kan medföra att människors hälsa påverkas negativt. Sakägaren själv, minderåriga eller andra som inte betecknas som sakägare, kan utsättas för bullernivåer som på längre sikt kan vara ohälsosamma. Miljöbalkens krav på miljö- och hälsoskydd gäller alla medborgare på lika villkor.

Översiktsplanen ser positivt på en utbyggnad av mindre vattenkraftverk om det inte innebär några större negativa miljöeffekter.

Vattenkraftutbyggnad innebär ofta att vandringshinder för fisk och andra arter skapas, vilket är negativt. God lokalisering och genomtänkt verksamhet är nödvändigt för att begränsa miljöpåverkan.

4.5.3 Åtgärder för att minska negativa konsekvenser

Etablering av vindbruk (i större skala) föregås av tillståndsprövning med tillhörande bedömning av miljöpåverkan. Det finns några aspekter som särskilt bör lyftas fram som viktiga. Det är buller, fåglar och fladdermöss som flyger i in bladen samt hur verken påverkar landskapsbilden. Påverkan på andra riksintressen är central.

Ur bullersynpunkt är det viktigt att prövningen bevakar att bästa möjliga teknik används avseende ljudnivåerna från verken, då det kan skilja ganska mycket mellan olika verk, samt att de placeras så gynnsamt som möjligt.

Till skydd för fåglar och fladdermöss måste förhållandena på den plats som är aktuell noga utredas. En kartläggning av flyttfågelstråk, födosöksområden m.m. bör utföras innan en etablering kan godtas.

Beträffande påverkan på landskapsbilden, så är detta svårt att påverka, då verken i princip måste vara höga och stå på öppna platser. Det man kan göra är att anpassa färgsättningen till omgivningen. Ett kraftverk behöver ju inte nödvändigtvis vara lysande vitt, utan kan till havs vara t.ex. gråblått och i ett skogslandskap kan det målas grönt i nederdelen och himmelsblått i överdelen.

4.6 Kulturmiljö

4.6.1 Förutsättningar

Bebyggelsen i Nyköpings kulturlandskap karaktäriseras av de stora godsena med sina slott och herrgårdar, bergsbruken vid Tunaberg och av byar och ensamgårdar samt torp och backstugor. Det mosaikartade landskapet som formats av människan under århundradena utgör också en värdefull kulturmiljö, särskilt naturbetesmarkerna, strandängarna och ädellövskogarna.

Med nya levnadsmönster och nya områden för bebyggelse sker också en förändring av kulturlandskapet. Nya ”årsringar” är en naturlig utveckling men kan också påverka ett ålderdomligt kulturlandskap på ett negativt sätt.

4.6.2 Konsekvenser av planförslaget

Inom utpekade hänsynsområden för kulturmiljö ska stor vikt läggas vid kulturmiljövärdena vid vägning mot andra intressen enligt 3 kap. 6 § MB.

Förslaget ger vägledning för utformning av eventuell ny bebyggelse så att kulturmiljövärden kopplade till såväl bebyggelse som kulturlandskap får en högre bevarandestatus.

Vissa av dessa områden bedöms påverkas negativt av Ostlänken och utbyggnad av Skavsta flygplats.

Igenplantering av värdefulla natur- och kulturområden ska undvikas

Förslagets intentioner är goda, men kommunen har svårt att påverka igenplantering av kulturmarker.

4.6.3 Åtgärder för att minska negativa konsekvenser

Kommunen bör konkretisera hur den kan verka för att igenplantering av kulturmarker ska undvikas.

4.7 Naturmiljö och strandskydd

4.7.1 Förutsättningar

Flera naturinventeringar har visat att Nyköpings kommuns natur är intressant och hyser höga värden ur såväl lokalt, regionalt som nationellt perspektiv. De många sjöarna och vattendragen tillsammans med den marina kusten och skärgården skapar många spännande och artrika miljöer. Även det kulturpräglade jordbrukslandskapet i kommunens inre delar bidrar till mångfalden genom variationen mellan den öppna och slutna naturen med marker som har hävdats genom århundradena.

Ur naturperspektiv är en av kommunens svagheter E4:an och andra större vägar samt järnvägen som alla utgör barriärer för växter och djur. Många vattenmiljöer är också känsliga för påverkan från bland annat näringsbelastning från jordbruket och enskilda avlopp. Kusten, skärgården och andra strandnära områden hyser ofta både höga och

känsliga naturvärden, men är samtidigt områden som är populära som besöksmål och för ny bebyggelse.

4.7.2 Konsekvenser av planförslaget

Översiktsplanen kan i vissa hänseenden medföra negativ påverkan på naturmiljön. Översiktsplanen föreslår nyexploateringar eller utveckling av verksamheter i kommunen, t.ex. genom Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden), vindbruk, Ostlänken, Skavsta flygplats, ökad turism i kust- och skärgårdsområden som kan medföra negativa konsekvenser såväl för allmän naturmiljö som för naturmiljö inom skyddade områden.

Naturen i Nyköpings kommun profileras som varierad, vacker och strövvänlig. Biologisk mångfald samt människans möjlighet till naturupplevelser ska föras vidare. Fler människor ska komma ut i naturen.

MKB tolkar översiktsplanen som att Nyköpings kommun värderar tillgången och tillgängligheten till värdefulla naturmiljöer som angelägen och att kommunen ska ha en allmän inriktning om att stärka dessa värden. Inriktningen är positiv för naturmiljön, men behöver konkretiseras för att få någon närmare innebörd.

Lokalisering av ny bebyggelse ska ta hänsyn till befintliga naturvårdsintressen och ny exploatering ska i möjligaste mån lokaliseras till redan exploaterade områden.

Intentionen är god men det finns risk för att bedömning om hänsyn ska tas, ofta kommer att handla om en exploatering påverkar skyddat område eller inte. Betydelsen av naturmiljö som inte utgörs av skyddade områden kan inte nog understrykas för fungerande helheter inom naturmiljö och biologisk mångfald. Utan närmare

vägledning finns risk för att naturmiljöhänsyn inte beaktas på ett ändamålsenligt sätt.

Att i första hand hänvisa ny bebyggelse till redan exploaterade områden ger goda förutsättningar för resurseffektivitet och naturmiljöer kan på så vis undvikas. Risken är att exploatering sker i ett område som i stor skala betraktas som exploaterat men som har delområden med höga naturvärden.

Nya bryggor bör lokaliseras till redan ianspråktaga och påverkade områden som inte medför behov av återkommande muddring.

Förslagets intentioner bidrar till god resurshushållning och begränsar den påverkan som nya bryggor och tillhörande båttrafik alltid medför, både vid anläggnings- och driftfasen. Förslaget kan vara svårt att realisera i verkligheten för enskilda fastigheter som är i behov av att anlägga nya bryggor för platsknuten verksamhet.

Områden som har bedömts som ekologiskt särskilt känsliga områden (ESKO) ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder. 10 kustmynnande vattendrag samt ett urval grunda vikar pekas ut. Översiktsplanen har angett vilka områden som kommunen anser vara berörda av bestämmelsen om ESKO.

Förslaget innebär att utpekade områden så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön (3 kap. 3§ MB). Inriktningen ställer krav på efterföljande planering inom områdena och eventuella lov- och tillståndsärenden.

Inom landsbygdsområdena Stavsjö, Ålberga, Vrena, Råby, Runtuna får det särskilda skälet landsbygdsutveckling (LIS) åberopas för prövning av strandskyddet förutom i områden som berörs av andra områdesskydd enligt 7 kap. MB.

Översiktsplanen anger även under vilka omständigheter som LIS får tillämpas inom dessa områden. Till detta ska läggas att översiktsplanen har generella riktlinjer för exploatering vilket innebär att flera platser inom utpekade områden inte kan vara aktuella för exploatering i praktiken. Översiktsplanen specificerar även vad som kan ingå i begreppet landsbygdsutveckling.

Att översiktsplanen föreslår LIS-områden innebär att möjligheten tas tillvara för att stimulera utveckling av landsbygden vilket övergripande bedöms som positivt. Översiktsplanen föreslår geografiskt relativt stora områden där det ska vara möjligt att tillämpa LIS även om skyddade delområden inte ingår. Utpekade områden är relativt omfattande och det kan vara svårt att tyda hur tanken är att LIS ska få tillämpas för olika delområden. Det finns en risk för att enstaka bebyggelse tillkommer i utspridda lägen vilka sammantaget kan medföra en stor förändring av tillgången till stränder. Det bedöms även uppträda osäkerheter kring var det faktiskt kan vara motiverat att tillämpa dispensmöjligheten. Den största risken bedöms vara de samlade konsekvenserna från en eventuell frikostig tillämpning av dispensmöjligheten. Stora geografiska områden kan medföra att dispenser ges till utbyggnader som var för sig visserligen kan innebära ringa inverkan men som i stort antal kan få betydande konsekvenser, d.v.s. stora kumulativa effekter. Betydande konsekvenser kan i så fall uppträda för bland annat naturmiljö och friluftsliv.

4.7.3 Åtgärder för att minska negativa konsekvenser

Vägledning för hur naturmiljöhänsyn bör tas vid nyexploatering bör finnas tillgängligt.

I de områden som bedömts som ESKO bör miljökonsekvenserna vid alla typer av exploatering noggrant beskrivas. I regel bör alla åtgärder som kan befaras påverka miljön i skyddsvärda vattenområden negativt undvikas, men också ställas i relation till behov i enlighet med miljöbalken. Vid anmälningar/ansökningar om muddring i ekologiskt särskilt känsliga områden bör alltid en miljökonsekvensbeskrivning krävas. Då många av de utpekade områdena är platser där vattendrag mynnar vid kusten, så är det också viktigt att beakta åtgärder i vattendraget som kan skada naturmiljön i det område där det mynnar.

Medvetenhet om risker med kumulativa effekter med dispensgivning bör finnas med vid tillämpning av inriktningarna för LIS-områden.

4.8 Miljöskydd, hälsa och säkerhet

4.8.1 Förutsättningar

I kommunen finns både naturliga och ”männsliga” riskfaktorer. I stora delar råder det risk för markradon och utmed en del av sjöarna råder risk för såväl skred som översvämningar. Ett förändrat klimat kan på längre sikt öka de sistnämnda riskerna genom kraftigare nederbörd och ökade flöden. Det kan också medföra risker för permanent höjda havsnivåer och tillfälliga extrema vattenståndshöjningar utmed kusten.

Till risker för människors hälsa hör buller från trafik och vissa verksamheter samt föroreningar och utsläpp från före detta eller nuvarande verksamheter.

I samband med enskilt vatten kan det finnas risk för förhöjda metallhalter eller saltvatteninträngning i brunnar nära kusten. Enskilda avlopp kan vara underdimensionerade och medföra övergödning av grunda vikar.

4.8.2 Konsekvenser av planförslaget

Konsekvenser i förhållande till risk och säkerhet är till stor del beroende av hur intentionerna i översiktsplanen genomförs i praktiken. Översiktsplanen hanterar och ger riktlinjer för ett antal aspekter; t.ex. buller, markradon, transport av farligt gods skredrisker och översvänningsrisker. Ytterligare tänkbara faktorer att redovisa i översiktsplanen, alternativt ställa krav på vidare utredning om, är t.ex.; riskfyllda anläggningar, återkommande trafikolyckor, riskplatser i vägnätet och detaljerad översvänningskartering.

Den övergripande inriktningen är att samhällsbyggandet ska ta hänsyn till miljö-, hälso- och säkerhetsfaktorer på ett sådant sätt att människors hälsa och välbefinnande säkerställs.

Inriktningen innebär att befintliga krav på samhällsbyggandet tydliggörs vilket kan medföra högre ambition i tillämpningen.

Räddningstjänstens insatsförmåga ska beaktas vid lokalisering.

Om rekommendationen följs kommer ny bebyggelse att hamna i närheten av Nyköping och de större vägarna i första hand, så att de enkelt kan nås vid ett tillbud. Inriktningen ligger i konflikt med intentionen i översiktsplanen om att bebyggelse ska kunna tillkomma i hela kommunen, då många platser har betydligt sämre lägen för räddningsinsatser.

Översiktsplanen anger att i samhällsplaneringen ska gällande lagkrav ska efterföljas, t.ex. miljö kvalitetsnormer, och att rekommendationer ska följas.

Hänvisningar i översiktsplanen till gällande krav och rekommendationer bedöms medföra tydligare planering och lovgivning så att risken för miljö, hälsa och säkerhet begränsas. Att markradonrisken ska beaktas vid lokalisering i hög- och normalriskområden antas avse att krav ställs på byggnader så att endast oskadliga halter av radongas i nya byggnader uppstår.

Inom opåverkade områden ska strålningsfri boendemiljö vara prioriterat. Områdenas orörda egenskaper är av strategisk betydelse för kommunen, då särskilt vad gäller förutsättningar för eventuell framtida bebyggelse med särskilda krav på boende- och livsmiljö.

Rekommendationen medför att goda boendemiljöer bevaras för människor som upplever sig vara känsliga för strålning.

Inom inre skyddszon för Studsvik, får inte nya bostäder eller anläggningar som medför ökad nattbefolkning tillåtas. Inom yttre skyddszon för Studsvik, prövas nya bostäder eller anläggningar av Länsstyrelsen.

Översiktsplanen förhåller sig till skydds- och planeringszoner enligt förordning 1981:540 (Beredskapsplan för forskningsreaktorn). Risker relaterade till verksamheten på Studsvik hanteras i samband med miljöprövning.

4.8.3 Åtgärder för att minska negativa konsekvenser

Det ses som viktigt att kommunen har tillgång till uppdaterat underlag om riskområden och risknivåer för att förebygga risksituationer.

4.9 Planförutsättningar och rekommendationer

4.9.1 Förutsättningar

I de nedanstående rutorna redovisas de övergripande rekommendationer som översiktsplanen har gällande planläggning, lovgivning och lokaliseringssprövning.

4.9.2 Konsekvenser av planförslaget

Ökad befolkning i orter och möjlighet till boende på landsbygden genom ny bebyggelse eller permanentning av fritidshus. Ny sammanhållen bebyggelse i lägen med förutsättningar att ordna service, acceptabel trafikförsörjning och goda VA-lösningar. Möjlighet att bosätta sig i kust- och skärgårdsområden. Nya permanentbostäder bör lokaliseras i närheten av befintliga helårsbostäder eller i närheten av allmän väg eller större trafikerad enskild väg. För nya bebyggelsegrupper 5-9 permanentbostäder kan kommunen hävda särskilda krav. Krav på detaljplan vid ny sammanhållen bebyggelse > 9 hus, invid tätort, i samlad bebyggelse, vid bebyggelsestryck, vid betydande miljöpåverkan, för att säkerställa allmänt intresse.

Ökad befolkning på landsbygden är en förutsättning för levande landsbygd men medför även mindre transport- och resurseffektivitet än tätortsboende. Översiktsplanen begränsar den sistnämnda belastningen genom att prioritera samlokalisering och god tillgänglighet till kollektivtrafik. Översiktsplanen anger att området Horn-Ånga har störst potential för byggnation längs kusten. I övrigt

är översiktsplanen inte lika tydlig med var ny bebyggelse ska kunna tillkomma och i vilken omfattning. Sker utbyggnad i stor omfattning och i ogynnsamma lägen kan negativa miljöeffekter tillkomma, vilket kan kräva särskilda studier.

Det finns möjlighet att ny bebyggelse och omvandling inom befintliga områden utlöser krav på och motiv för högre ambition gällande t.ex. VA-lösningar. Permanentning av fritidshus skulle kunna medföra särskilt god effekt för utveckling av VA och medföra minskad övergödning, men i vissa lägen kan det vara problematiskt att genomföra standardhöjning i praktiken.

Permanentning medför att färre familjer har dubbla boendeformer vilket innebär ökad resurseffektivitet. En befolkningsökning kan därmed i högre utsträckning mötas med befintlig infrastruktur och bostäder vilket innebär miljövinster samtidigt som levande landsbygd skapas under hela året.

4.9.3 Åtgärder för att minska negativa konsekvenser

Eftersom ökade byggrätter i fritidsområden bedöms medföra gradvis permanentning, bör fortsatt planering vara inriktad på hur respektive område kan utformas för att möta krav på hållbart samhällsbyggande. Successiva miljöåtgärder bör genomföras allteftersom respektive område omvandlas till permanentboende. VA-lösningar bör regleras utifrån hur berörda områden bedöms att utvecklas så att övergödningen inte ökar.

5. BEAKTANDE AV REGIONALA OCH LOKALA MILJÖMÅL

Av en MKB ska det enligt 6 kap. 12 § MB framgå hur relevanta miljömål har beaktats i planen. Det svenska miljömålssystemet är under 2011 föremål för revidering där grunden för att bedöma om miljömålen uppnås ändras från 2011 så att målen bedöms möjliga att uppnå om tillräckliga åtgärder är beslutade och kan förväntas vara genomförda till målåret. När *beaktande* beskrivs i den här miljökonsekvensbeskrivningen används Länsstyrelsen i Södermanlands läns bedömning av miljömålen för 2010⁴ som utgångspunkt. Länsstyrelsens utvärdering omfattar bedömd status och trend för miljömålen år 2010. En plan som beaktar miljömålen skulle därmed vara en plan som innehåller initiativ för att stärka förutsättningarna för måluppfyllnad, i de fall där ytterligare åtgärder krävs.

Miljömål	Regional status 2010	Regional trend 2010	Hur beaktar översiktsplanen miljömålen? <i>ÖP har flera goda intentioner för att uppfylla miljömålen. Det är dock svårt att bedöma resultatet av intentionerna avseende utfallet i praktiken. Orsakerna är att kommunen i många fall har begränsad möjlighet att genomföra åtgärder där andra än kommunen har en huvudroll att spela.</i>
1. Begränsad klimatpåverkan			Översiktsplanen har beaktat miljömålet i den mening att förslag förs fram som kan motverka klimatpåverkan, främst satsning på kollektivtrafik och GC-vägar samt inriktningen mot ökad produktion av förnybar energi. Det är dock osäkert hur mycket vindkraft som tillkommer i realiteten. Det finns anledning att tro att vägtrafiken och Skavsta även framöver kommer vara starkt bidragande till klimatpåverkan. Byggnad av bostäder långt från tätorter och kollektivtrafik innebär en ökning av trafikarbetet och de emissioner som den orsakar. Att möjliggöra boende i alla delar av kommunen kan vara negativt för detta mål, men kan även vara en förutsättning för andra miljömål.
2. Frisk luft			Översiktsplanen medför ingen nämnvärd förändring beträffande miljömålet. Inriktningar som nämnts under begränsad klimatpåverkan har ofta även bäring på frisk luft. Den inriktning som skulle ha störst påverkan på frisk miljö i Nyköpings tätort är den idébild som presenteras angående flytt av E4 m.m. vilket innebär att de stora trafikflödena förläggs utanför tätorten.

⁴ Länsstyrelsen i Södermanlands län, 2010.

Miljömål	Regional status 2010	Regional trend 2010	Hur beaktar översiktsplanen miljömålen?
3. Giftfri miljö			Inom översiktlig planering berörs miljömålet främst genom hur förorenade områden avses att hanteras i kommunen. Saneringar via frivilliga åtaganden, exploateringar och tillsyn bedöms på länsnivå ha skett i tillräcklig omfattning de senaste åren för att nå uppsatt mål till 2010. För att nå målet till 2050 krävs fortsatt arbete i den riktningen. Fortsatt utbyggnad medför att det skapas förutsättningar för sanering av förorenade områden vilket är positivt.
6. Säker strålmiljö			Översiktsplanen anger att nya bostäder inte ska tillkomma inom Studsviks skyddszon utan prövning, liksom att inom opåverkade områden ska intresset för strålningsfri boendemiljö vara prioriterat.
7. Ingen övergödning			Vattendirektivet kan få stor betydelse för måluppfyllelse, men kräver att konkreta åtgärder genomförs. Översiktsplanen vill värna jordbruket i kommunen, ett jordbruk som i många fall är en starkt bidragande orsak till övergödning, främst genom utsläpp av fosfor. Kommunala avloppsreningsverk är den största källan för kväveutsläpp till vatten. Översiktsplanen innebär inte några stora förändringar för varken jordbruk eller avloppsreningsverk. Ökad båtutrustning kan motverka målet genom latrinutsläpp i vattnet.
8. Levande sjöar och vattendrag			Vattenförvaltningen kan få stor betydelse för levande sjöar och vattendrag, men kräver att konkreta åtgärder genomförs. Översiktsplanen har positiv verkan på miljömålet genom att områden av vikt för dricksvattenförsörjningen ska säkerställas och att ekologiskt särskilt känsliga områden (ESKO) anges.
9. Grundvatten av god kvalitet			Översiktsplanen har positiv verkan på miljömålet genom att områden av vikt för dricksvattenförsörjningen ska säkerställas, men det behöver konkretiseras. Länsstyrelsen anger att det i Södermanlands län finns ett behov av att stärka skyddet av dricksvattentäkter och upprätta dricksvattenförsörjningsplaner.
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård			Satsning på turism i kust- och skärgårdsområden bedöms medföra ökade förutsättningar för friluftslivet liksom ökat underlag för näringsverksamhet. Båtturismen kan medföra ökade störningar i form av buller och påverkan på vattenmiljön genom utsläpp av latrin och giftiga ämnen från t.ex. drivmedel och båtbottnfärger. Ökat besöksstryck kan i vissa områden medföra slitage. I den mån som eventuella problem som uppstår för markägare och djurhållare kan hanteras, kan natur-, kultur- och landskapsvärden behållas. Det finns stor konkurrens om kust- och skärgårdsområdet, t.ex. för friluftsliv, vindbruk, formellt skyddade områden, och marker med lantbruk som skapar en levande skärgård, vilka är en förutsättning för stora delar av natur- och kulturmiljövärdet i kust- och skärgårdsområdet. Översiktsplanen skulle kunna ta ett tydligare tag kring hur satsningar på kust- och skärgård kan ske i samklang med de verksamheter som bedrivs samt hur hänsyn kan tas till natur- och kulturvärden. Kunskap kring de unika förutsättningarna i kust- och skärgård ses som värdefullt för framgång.

Miljömål	Regional status 2010	Regional trend 2010	Hur beaktar översiktsplanen miljömålen?
11. Levande skogar			Beaktande av skolskogar vid planläggning ligger väl i linje med det regionala målet om att skogens betydelse för naturupplevelser och friluftsliv ska tas tillvara. En del av kommunens större påverkade områden kan förändras till följd av etablering av vindbruk.
12. Ett rikt odlingslandskap			Översiktsplanen har tydligt tagit ställning för en levande landsbygd och boendemöjligheter i hela kommunen, vilket bedöms stärka underlaget för ett rikt odlingslandskap. Översiktsplanen har angett att lokalisering av ny bebyggelse ska ta hänsyn till befintliga naturvårdsintressen, vilket bör skydda odlingslandskapets naturvärden. Översiktsplanen har inte tagit ställning till i vilken mån exploatering får ske på produktiv odlingsmark.
15. God bebyggd miljö			Översiktsplanen har en viljeinriktning om att ny bebyggelse ska tillkomma i resurseffektiva lägen. Dock har översiktsplanen en liberal inställning till var i kommunen ny exploatering får tillkomma, vilket skapar risker för att transportbehovet inte minskar och att förutsättningarna för resurssnåla transporter inte förbättras. Att redan exploaterad mark ska prioriteras innebär resurseffektivitet, men också att resurser måste läggas på att tillgängliggöra sådan mark, t.ex. genom sanering av förorenade områden. Följden blir annars att mer lättexploaterade områden bebyggs i lägen som kan vara mer transportberoende.
16. Ett rikt växt- och djurliv			Översiktsplanen har en allmänt god inställning beträffande växt- och djurliv. Det finns dock flera i delar som översiktsplanen skulle kunna påverka växt- och djurliv negativt. Inriktningen om att i högre utsträckning än i dagsläget nyttja stränder för ny bebyggelse kan medföra negativa konsekvenser för växt- och djurliv. Risken för kumulativa effekterna är värd att beakta. Satsningen på ökad nyttjandegrad av kust- och skärgård kan innebära ett ökat tryck på växt- och djurliv liksom förändrade förutsättningar för småskaliga verksamheter som skapar förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv. Se även miljömål nr 10 ovan.

6. HÅLLBARHETSALTERNATIV

Hållbarhetsalternativet pekar på ett antal frågor som under översiktsplaneprocessens gång har setts som centrala angående hållbar utveckling och översiktsplanering för kommunen. Till färdigställd utställningshandling har översiktsplanen i vissa hänseenden ändrats i riktning mot ökad hållbarhet, vilket kommenteras nedan.

Ökad tydlighet i ÖP?

Översiktsplanen bedöms ha en relativt öppen inställning till hur bebyggelse ska utvecklas i Nyköpings kommun, där prövning ofta ska ske från fall till fall. Samtidigt ställs det övergripande krav på hur bebyggelse får tillkomma och vilken utvecklingsinriktning som är eftersträvaransvärd. Med stort tolkningsutrymme i översiktsplanen riskerar den helhetssyn, som översiktlig planering ska borga för, att falla bort då olika initiativ realiserar. Miljökonsekvenser av översiktsplanen blir svåra att överblicka eftersom även dessa beror på hur översiktsplanen kommer att tolkas. Det finns en stor risk att *strategiska miljööverväganden* inte beaktas om den översiktliga planeringen inte dragit upp tydliga riktlinjer som reglerar utvecklingen.

Översiktsplanen har justerats mot ökad hållbarhet:

Översiktsplanen har tydliggjorts under processens gång och tolkningsutrymmet har minskat.

Tillväxt och befolkningsökning

I översiktsplanen anges att planen upprättas i syfte att nå kommunens vision 2020, om att kommunen ska öka

befolkningsmängden med 700 invånare per år. Att eftersträva befolkningsökning anges i kommunens vision innebära att angiven siffra sätts som förutsättning för översiktsplanen, och miljökonsekvensbeskrivningen rör därför främst effekter av hur kommunen planerar för att möta ökningen.

Det finns dock i hållbarhetsalternativet anledning att reflektera kring hållbarhet i förhållande till eftersträva befolkningsökning, särskilt då samma vision har mål om att stärka den hållbara utvecklingen. Om en tillväxt ska vara hållbar på det sätt som visionen uttrycker, bör inte befolkningsökning medföra ökad belastning på den ekologiska hållbarheten. Hållbarhetsalternativet vill lyfta frågan hur en ökning med 700 invånare kan åstadkommas utan ökad belastning på miljön. Kan befolkningsökningen motivera åtgärder i den grad att ökningen inte leder till total ökad belastning för ett område eller för den delen hela kommunen?

Planering för att möta ökad befolkningsökning

Nyköpings kommun har ett mål om att öka invånarantalet med 700 personer per år. För att hantera ett så högt ställt mål på ett socialt hållbart sätt, bör man ha flera parallella strategier för byggandet av bostäder. Det är viktigt att man inte bara ser till att bereda plats för nybyggda villor och flerbostadshus i attraktiva lägen i centralorten. Det är också viktigt att t.ex. se till de som väljer att köpa en befintlig bostad utanför centralorten, och underlätta kommunikationer och annan samhällsservice i hela kommunen. Detta krävs sannolikt om man ska kunna bo i hela kommunen, samtidigt som man har möjlighet att pendla till jobb i centralorten eller utanför kommunen. Bostäder för unga är ett annat viktigt spår, varför det är viktigt att det finns tillgång på t.ex. hyresrätter som inte har så hög standard, så att hyrorna kan hållas nere. Detta gäller också i de mindre orterna där

det ofta saknas möjlighet att hyra en lägenhet när man flyttar hemifrån, utan man blir hänvisad till centralorten.

Översiktsplanen har en god inriktning om levande landsbygd och att stärka förutsättningarna för boende och service på landsbygden. Det finns dock stort tolkningsutrymme i denna inriktning och miljö- och sociala konsekvenser beror till stor del av hur planen tolkas och genomförs. En inriktning som av miljöskäl inte är eftersträvansvärd är att nyexploatering sker i sådana lägen att kollektivtrafik inte kan anslutas. Detta gäller både på landsbygd och tätortsnära. I ett hållbarhetsalternativ integreras tillkommande bebyggelse på landsbygden med befintlig bebyggelse på ett sätt som stärker förutsättningarna för landsbygdens miljövärden och blir hävstång för ökad resurseffektivitet i bygden. Tillväxt i kommunens mindre samhällen kan stärka serviceunderlaget på landsbygden. Helt nya exploateringsområden i enskilda lägen har inte alltid dessa förutsättningar.

En mer hållbar översiktsplan skulle tydliggöra hur framtida bebyggelsetillskott ska styras till redan bebyggda områden som har bra förutsättningar för transport- och resurseffektivitet. I översiktsplanen bör det då framgå hur avvägning görs mellan transport- och resurseffektivitetskravet å ena sidan och behovet av fungerande jordbruk och förutsättningar för levande landsbygd å andra sidan.

Översiktsplanen har justerats mot ökad hållbarhet:

Översiktsplanen har i utställningsversion tydliggjort var expansion kommer att ske även om kommunen vill möjliggöra utveckling av samtliga orter i kommunen, t.ex. riktas aktiva planeringsinsatser mot tätorten samt området kring Sillekrog. Att ny bebyggelse ska

prioriteras till befintlig bebyggelse, intill större vägar och i anslutning till kollektivtrafik har tydliggjorts.

Skavsta och hållbarhet

Det är ur vissa aspekter positivt att ha en storflygplats inom kommunen. Det leder med stor sannolikhet till avsevärda ekonomiska fördelar, och har utifrån vissa aspekter en positiv social inverkan. Samtidigt leder flygplatsen till många negativa effekter som främst har med miljön att göra, men även kan ha socialt negativ påverkan. En sådan fråga är buller från flyget, men även från den trafik som går till och från flygplatsen. Negativ påverkan av buller är den störning som berör flest människor, och det är angeläget att minska denna påverkan. En utökning av flygplatsen är ur den aspekten klart negativ för en del kommuninnevanare, och kan medföra både socialt och samhällsekonomiskt negativ påverkan.

Ur miljösynpunkt är en storflygplats huvudsakligen negativ. Flygtrafiken i sig genererar utsläpp av föroreningar och buller, vilket även trafiken till och från flygplatsen gör. Dessa utsläpp bidrar både till klimatpåverkan och negativa hälsoeffekter.

Nyköpings kommun bör ur ett hållbarhetsperspektiv upprätthålla en medvetenhet om ur en storflygplats kan utvecklas i samverkan med staden och utan att de negativa konsekvenserna blir för stora.

Översiktsplanen har justerats mot ökad hållbarhet:

Till utställningsversionen ges en idébild av hur det skulle vara möjligt att samla bullerpåverkan till färre korridorer genom att vägar, järnväg och flygplats samlokaliseras. En realisering skulle skapa färre bullerstörda områden och möjliggöra expansion av Nyköping i områden som tillgängliggörs.

Områden för lättnader i strandskydd

Översiktsplanen har pekat ut LIS-områden (landsbygdsområden där lättnader i strandskydd ska råda). I MKB har de bedömda konsekvenserna av utpekandena och de riktlinjer som angetts i samband med detta beskrivits. Åtgärder har även föreslagits för hur negativa effekter kan begränsas. Hållbarhetsalternativet lyfter frågan hur syftet med utpekanden kan tillgodoses på ett mer hållbart sätt. För ett mer hållbart hanterande av LIS-områden bör översiktsplanen peka ut begränsade områden för LIS i enlighet med intentionerna i strandskyddslagstiftningen, samt ange vilken typ av byggnader och anläggningar som avses få byggas, samt riktlinjer för hur dessa ska få utformas. Anledningen till detta är att dispenser ska riktas till exploatering som väl kan bidra till landsbygdsutveckling samt att hindra en utveckling med stora kumulativa effekter till följd av allmänna lättnader i strandskyddet. För att peka ut begränsade områden för lättnader i strandskyddet kan utredningar om förutsättningar behöva göras.

Översiktsplanen har justerats mot ökad hållbarhet:

Översiktsplanen har till utställningsversion bearbetats angående LIS-områden. Det har tydliggjorts var LIS-områden kan prövas. Det kvarstår dock risker med att nya byggnader kan tillkomma i spridda lägen.

Hur ska Yngaren och grundvattenförekomsten i Larslund/Stigtomta-malmerna skyddas för att säkra tillgången på dricksvatten?

Grundvattenförekomsten i Larslunds- och Stigtomtamalmerna är en av de viktigaste i landet för dricksvattenförsörjning. I dag försörjer infiltrerat ytvatten från Yngaren tillsammans med naturligt grund-

vatten i malmerna ca 50 000 människor med vatten. Om invånarantalet i kommunen ska kunna växa på ett hållbart sätt, är det en fråga av yttersta vikt att dricksvattenförsörjningen tryggas. Kommunen bör arbeta tillsammans med andra myndigheter, t.ex. länsstyrelsen och Sveriges geologiska undersökning (SGU), för att skydda Yngaren och grundvattenförekomsten i Larslunds- och Stigtomtamalmerna.

ÖP har justerats mot ökad hållbarhet:

Till utställningsversion av ÖP har det tydliggjorts att skyddsområde för Yngaren ska skapas vilket också är ett pågående arbete under 2011.

7. SAMLAD KONSEKVENSBEDÖMNING

Översiktsplanen stödjer större satsningar i transportinfrastrukturen främst i form av satsningar på Skavsta, Ostlänken, kollektivtrafik och gång- och cykelvägar. Ökat transportarbete bedöms medföra ökad klimatpåverkan på kort och medellång sikt. Satsningar i järnvägsnätet och gång- och cykelnätet bedöms begränsa påverkan. Inriktningen är att det ska ske en stabil tillväxt i alla kommundelar vilket också är en inriktning till gagn för levande landsbygd. Den största tillväxten i kommunen bedöms i översiktsplanen främst ske i tätorten samt i området kring Sillekrog. På båda dessa platser bedöms det finnas förutsättningar för resurseffektivitet dels genom god tillgänglighet samt välutbyggda tekniska system i tätorten. Tillväxt i externa lägen kan ge ökat transportarbete och därmed ökad klimatpåverkan. Att verka för en levande landsbygd bedöms miljömässigt positivt eftersom många miljövärden är beroende av mänsklig närvaro och påverkan av landskapet. Tillgången till ett visst serviceutbud är nödvändigt för en befolkad landsbygd, vilket i gengäld motiverar initiativ för inflyttning till landsbygd. Kommunen tar tillvara på möjligheten till att skapa landsbygdsutveckling genom att definiera områden där lättnader i strandskyddet kan ske om ett initiativ bedöms leda till landsbygdsutveckling. Översiktsplanen reglerar hur dispenser med detta skäl som grund får tillämpas. Översiktsplanen anger dock relativt stora områden vilket kan skapa osäkerhet om var tillämpning kan ske samt att exploatering tillkommer på ett negativt sätt, eventuellt genom att ny bebyggelse tillkommer i spridda lägen och att stränder generellt blir mer exploaterade.

Kommunen vill se ett ökat nyttjande av kust- och skärgårdsområdet både för nya bostäder och för turism. Det bedöms positivt att större nybyggnad lokaliseras till tydliga knutpunkter samt att befintliga fritidshus ska kunna byggas om till permanentboende. Det sistnämnda ökar förutsättningarna för krav på tillfredsställande avloppslösningar. Ökad tillgänglighet för turismen bedöms positivt för friluftslivet och för hälsoaspekter liksom ökat underlag för näringsliv i området. Samtidigt finns det ett antal andra aspekter som behöver hanteras för att inte allt för stora negativa effekter ska uppträda. Potentiellt negativa effekter kan uppträda i form av att ökat besöksstryck kan försvåra underhållet av natur- och landskapsvärden, då påverkan och störningar för betesdjur kan bli stora. Ett högt besöksstryck kan även orsaka slitage och störningar i naturmiljön. Lokalbefolkningens behov och förutsättningar för deras verksamhet behöver tas på allvar för en social och ekologisk hållbarhet. Bedömningen är att negativa effekter och konflikter mellan olika intressen behöver uppmärksammas och hanteras allteftersom kust- och skärgård får en ökad nyttjandegrad.

Inriktningen i översiktsplanen är att tillståndspliktiga vindkraftsanläggningar ska behandlas restriktivt i skärgården med tanke på skärgårdens värden ur natur- och kulturmiljösynpunkt samt dess betydelse för friluftslivet. Inriktningen bedöms som positiv med hänsyn till risk för påtaglig skada på andra riksintressen. Samtidigt bedöms det som negativt att starkt begränsa möjligheten till vindbruk vilket motverkar övergång till förnyelsebar elproduktion.

Översiktsplanen har angett hur riskfaktorer ska hanteras, inte minst i samband med ny exploatering, och det bedöms vara angeläget att det finns uppdaterad information om översvänningsrisker med hänsyn till aktuell kunskap om klimatförändringar.

8. UPPFÖLJNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Enligt 6 kap 12 § miljöbalken skall en miljökonsekvensbeskrivning innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför. Enligt Boverket kan det vara svårt att föreslå exakt hur uppföljning och övervakning ska ske redan när MKB:n tas fram och att en anpassning kan behöva ske under planens genomförande. Lämpligen integreras uppföljningen av planen i befintliga uppföljnings- och övervakningsprogram.

Nedan anges frågeställningar att bygga uppföljning kring samt översiktliga förslag till hur planen och dess miljökonsekvenser kan följas upp.

- Leder dispenser från strandskyddet med LIS som grund till önskad landsbygdsutveckling?
- Skapas levande landsbygd i sådan form som är eftersträvarsvärd?
- Hur påverkas dels verksamhetsutövare och dels naturvärden till följd av ökat besöksstryck i kust- och skärgårdsområdet? Löpande avstämning och dialog kring förutsättningarna bör ske för att hantera ev. negativ påverkan.
- Finns erforderligt skydd för kommunens dricksvattenförsörjning?
- Provtagning bör ske av recipienter inom kommunen. Detta styrs lämpligen genom befintliga övervaknings- och

kontrollprogram

- Skötsel och kontroll av dagvattenanläggningars funktion
- Skötsel av naturområden. Skötselplaner ska upprättas för områden som är skyddade genom t.ex. naturreservat eller nationalpark. Även inventeringar av skyddade områden bör ske regelbundet för att områdenas status hålls uppdaterade och för att upptäcka eventuella avvikelser.
- Kontinuerlig tillsyn för att bevaka riksintresseområdet för kust och skärgård. Tillgänglighet till strandområden med avseende på strandskyddets intentioner kan följas upp t.ex. genom enkätutskick. Enkäter kan behandla frågan hur boende och vistandes på specifika platser upplever tillgängligheten till strandlinjen och upplevelsen till vattnet.

9. UNDERLAG

Skriftliga källor

Föreningen Södermanlands Ornitologer, 2009. *Fåglar och vindkraft i Nyköpings och Oxelösunds kommuner.*

Länsstyrelsen i Södermanlands län, 2010. *Når vi miljömålen? – en bedömning för Södermanlands län 2010*

Länsstyrelsen i Södermanlands län, 2009. *Rekryteringsområden för skrubbskädda och piggvar i Södermanlands skärgård.* Rapport 2009:14.

Länsstyrelsen i Södermanlands län, rapport 2009:11. Persson, J. et al., 2009. *Fiskrekrytering och undervattensvegetation i grunda havsvikar i Södermanlands län 2004–2008,*

Länsstyrelsen i Västmanlands län, 2009. *Åtgärdsprogram för Norra Östersjöns vattendistrikt 2009-2015.*

Riksantikvarieämbetet, 2003. Rapport 2003:4. *Sveriges kust- och skärgårdslandskap.*

Vectura, 2010. *Miljöutredning. Vindbruk inom Oxelösunds och Nyköpings kommuner. Analys av konflikter mellan riksintresse för vindbruk och övriga riksintressen.*

Webbsidor

<http://www.smhi.se/klimatdata/klimatscenarioer/klimatanalyser/Sveriges-lans-framtida-klimat-1.8255> (Klimatanalys för Södermanlands län.)

<http://www.smhi.se/klimatdata/klimatscenarioer/scenariokartor/1.1904> (Sammanfattning av resultat från regionala klimatscenarioer av Rosby Centre.)